

et sicut gomorra similes fuisset. Sed id semen: quia sparsum per terras multiplicatum est. Dixerunt enim magni de domo Aaron. **A**diciat dominus super vos: super vos et super filios vestros. Et ita factum est. Accesserunt etiam de lapidibus suscitati filii Abrahæ. Accesserunt oues que non erant de hominibus: ut fieret unus grex et unus pastor. Accessit fides omnium gentium: et creuit numerus non solum sapientium antistitum: sed etiam obedientium populorum: adiciens domino non solum patres: qui ad illum in christo ceteros imitatores preterent: sed etiam super filios eorum: qui patrum vestigia sequerentur. Nam sic ait ille his quos per euangelium in christo genuerat: Imitatores mei estote: sicut et ego christi. **A**dicit itaque dominus: non solum super montes gestientes sicut arietes: sed etiam super colles gestientes sicut agni ouium. Proinde his utriusque magnis et pusillis: montibus et collibus: arietibus et agnis: dicet propheta quod sequitur. **B**enedicti vos domino qui fecit celum et terram: **L**anquam diceret: Benedicti vos domino: qui vos fecit celum in magnis: terram in pusillis: sed celum non istud visibile plenum luminaribus ad hos oculos pertinentibus. **C**elum enim: celi domino: **Q**ui erexit et sublimauit quorumdam sanctorum mentes in tantum: ut nulli hominum sed ipsi deo suo docibiles fierent. In cuius celi docibilis cooperatione: quicquid carnis oculis cernitur terra dicenda est: quam dedit filijs hominum: ut eius consideratione siue ab ea parte qua supillustrat: sicut est hoc quod dicitur celum: siue ab ea que subter illustratur: cuius pro parte terra nomen est: cum totum sicut commemorauimus in illius cooperatione quod celum celi dicitur: terra sit. Terram ergo istam totam dedit filijs hominum: ut eius consideratione quantum possunt concipiant creatorem: quem infirmis adhuc cordibus sine isto coniecture adminiculo videre non possunt. Est et alius intellectus a quo dissimulare non debeo verborum istorum quibus dictum est: **C**elum celi domino. **T**erram autem dedit filijs hominum. **U**t ab eo quod diximus non recedat intentio. Dixeramus enim magnos et pusillos significari etiam eo quod adiectum est: **B**enedicti vos domino qui fecit celum et terram. **S**i ergo magnos celi: pusillos autem terre nomine accipimus: quoniam pusilli crescentes futuri sunt celi: et in ipsa spelacte nutriuntur: sic sunt illi magni celi terre cum puulos nutriunt: ut etiam celum celi se esse intelligant: dum cogitant in

qua spe puuli nutriant: **S**ed tamen quia iam illi non ab hominibus: neque per hominem: sed per ipsum deum carpunt sinceritatem: veritatemque sapientie acceperunt puulos futuros quidem celi: ut celum celi se esse sciant: adhuc tamen terram cui dicat: **E**go plantavi: **A**pollo rigauit: sed deus incrementum dedit. **I**psis enim filijs hominum quos fecit celi: terram dedit in qua operentur: qui nouit terre puidere per celum. **M**aneant igitur celum et terra in deo suo qui fecit ea: et uiuant ex eo confortantes ei: et laudantes eum. **N**am si ex se velint uiuere morientur: sicut scriptum est: **A** mortuo quasi qui non sit perit confessio: **S**ed **N**on mortui laudabunt te domine: neque omnes qui descendunt in infernum. **C**lamat enim alio loco tua scriptura: **P**rophetam cum uenerit in profundum malorum: confortetur. **S**ed nos qui uiuimus benedicimus domino ex hoc nunc et usque in seculum.

Explicit Tract. de ps. CXIII.

Incipit Tract. de ps. CXIII.

Expositio psalmi.

Dilexi: quoniam exaudiet dominus uocem deprecationis mee: **L**anquam bina que peregrinatur a domino: ceterum hoc ouis illa que errauerat: ceterum hoc filius ille qui mortuus fuerat et reuixit: pierat et inuentus est: cantet hoc anima nostra fratres et filij carissimi: erudiamur et permaneamus: et cum sanctis ista ceterum: **D**ilexi quoniam exaudiet dominus uocem deprecationis mee. **N**unquid ipsa diligendi causa est: quoniam dominus exaudiet uocem deprecationis mee? **A**n non potius aut ideo diligimus quia exaudiuit: aut ideo diligimus ut exaudiat? **Q**uid ergo dilexi quoniam exaudiet? **A**n quia dilectionem spes solet accedere: dilexisse se dicit: quoniam sperauit se exauditurum deum uocem deprecationis sue: **U**n autem hoc sperauit. **Q**uoniam inclinauit aurem suam mihi: et in diebus meis inuocauit. **E**rgo ideo dilexi quoniam exaudiet: ideo exaudiet: quoniam inclinauit aurem suam mihi. **S**ed uis scis o anima humana quod inclinauit deus suam aurem tibi: nisi dicas credidisti? **M**aneat ergo tria hec: fides: spes: et caritas. **Q**uia credidisti sperasti: quia sperasti iam dilexisti. **I**am si quare uis crediderit anima inclinasse sibi aurem deum suum: nonne respondebit: quia pro dilexit nos: et filio proprio non pepercit: sed pro nobis omnibus tradidit eum: **Q**uod enim inuocabunt in quem non crediderit: ait doctor gentium: **A**ut quod credent quem non audierunt: **Q**uod enim audient sine predicatore? **A**ut

Alia tra
t oratio

Alia tra
t Quia

Alia tra
t inuoc

psalmus
quomodo predicabunt nisi minister
omnis gesta apud me commo
dum per inclinatum dno uis
firmiter datur in nobis dicit
christus pro impio morat
mibi amittentur spe colu
annuatiuam pacem qui
na: qui dno qui inuoc
uocem: credidi aures: cui
et dicitur meis inuocauit
ta quomodo dicitur: in dno
in dno forte illi quibus uen
pote: et multo deus filium su
ra: **T**empore acceptabile
de saluis adiuuit. **A**n dicit
ocis uocem ad peccat
ipsum acceptabile: ecce nunc d
dicitur: et dicitur inuocati
dne crucis: aut quid
meo magis inuocasti dno: uoc
dne mouit me: dno fin
libere et libere: dno fin
na. **E**go enim inuocans in
indem alio psalmo exclaimat:
tra: poluisti dno mecum bis
inuocauit. **D**icitur quippe dno
domini mei. **D**icitur mecum dno
bi feci puuta audacia qua de
qm vobis ipse regnat: et est om
omnium: merui carere
tenetur: et compedes mortali
In bis diebus meis inuocauit
hi dno: **E**duc de carcere
i die salutis: quoniam inuocasti
trat in conspectu eius gemitus
In bis enim diebus meis. **C**
runt me dolores mortis:
inferni inuocasti me. **D**
ramis abs te non inuenit me
me inuenit. **E**go pro ea
qui gaudebat sperare se cul
fallunt gicula inferni. **S**ed
tribulatione et dol
et nomen domini inuoc
cum me tribulatio et dolor
de qua dat auxilium: cui dicitur
bis auxiliu de tribulatione: va
minis. **E**go enim de vna salute
dendū et exultandum inuoca
audistem a dno meo: **B**eatu
in consolabunt: nec expectam
tem bona tempore: quia quib
tem: et tunc lugerem: sed ante
inuenit me: quia talis

quomodo predicabunt nisi mittant: Cum ergo hec omnia gesta apud me cerneret: quomodo non crederem quod inclinavit dominus aurem suam mihi: Et sic commendavit in nobis dilectionem suam: ut chabustus pro impijs moreret. Cum igitur hec mihi annuicerent speciosi pedes eorum qui annuiciauerunt pacem: qui annuiciauerunt bona: quia ois qui inuocauerit nomen domini saluus erit: credidi aurem eius inclinata mihi: et in diebus meis inuocaui. Et qui sunt dies tui: quoniam dixisti: in diebus meis inuocaui: An forte illi quibus venit plenitudo temporis: et misit deus filium suum qui iam dixerat: Tempore acceptabili exaudiui te: et in die salutis adiuui te. Audisti ex ore predicatoris venientis ad te pedibus speciosis: Ecce ipse acceptabile: ecce nunc dies salutis: et credidisti: et in diebus tuis inuocasti et dixisti: Domine erue animam meam. Sunt quidem ista: sed et dies meos magis inquit possu dicere dies miserie mee: dies mortalitatis mee: dies secundum Adam plenius laboris et sudoris: dies secundum vetustatem putredinis. Ego enim iacens infixus in limo profundum: in alio psalmo exclamaui: Ecce veteres posuisti dies meos: in his diebus meis inuocaui. Bstant quippe dies mei a diebus domini mei. Dies meos dico: quos ipse mihi feci priuata audacia qua deserui eius. Et quoniam ubique ipse regnat: et est omnipotens atque omnitenens: merui carcerem: id est ignorantie tenebras: et compedes mortalitatis accepi. In his diebus meis inuocaui: quia et ego alibi clamo: Educ de carcere animam meam: et quoniam in die salutis quem mihi prestitit adiuuit me: intrat in conspectu eius gemitus compeditorum.

Alia lra. t et In his enim diebus meis. **Circudederunt me dolores mortis: et pericula inferni inuenerunt me.** Que nisi aberrantem abs te non inueniret me: Hinc autem illa me inuenerunt. Ego vero ea non inueniebam: qui gaudebam prosperis seculi: in quibus plus fallunt pericula inferni. Sed postea quoniam et ego. **Tribulationem et dolorem inueni: et nomen domini inuocaui.** Latebat enim me tribulatio et dolor utilis: tribulatio de qua dat auxilium: cui dictum est: **Vana nobis auxilium de tribulatione: et vana salus hominis.** Ego enim de vana salute hominis gaudendum et exultandum arbitrabar: sed cum audissem a domino meo: **Beati lugentes: quoniam ipsi consolabuntur: nec expectaui ut prius amitterem bona temporalia quibus male utebar: et tunc lugerem: sed attendi in eandem ipsam miseriam meam qua talibus oblectabar:**

que et amittere formidare et tenere non possem: attendi in eam vehementer et fortiter: et me non solum excruciarum aduersitatibus huius seculi: sed etiam obligari prosperitatibus vidit: atque ita tribulationem et dolorem qui me latebat inueni: et nomen domini inuocaui. **Domine erue animam meam: Miser enim ego homo: quis me liberabit de corpore mortis huius: nisi gratia dei per Iesum Christum dominum nostrum: Bcat igitur sanctus populus dei: tribulationem et dolorem inueni: et nomen domini inuocaui: Et audiet relique gentium: que non dum inuocant nomen domini: audiant et querant ut inueniant tribulationem et dolorem: et inuocent nomen domini et salui fiant.** Non hoc eis dicimus ut querant miseriam quam non habent: sed ut inueniant eam quam nescientes habent. Neque hoc eis optamus: ut terrena necessaria desint eis quibus indiget dum mortaliter viuunt: sed ut hoc plangant quod amissa satietate celesti: terrenis non dum ad fruendum stabilibus bonis: sed ad sustentandum necessarijs indigere meruerunt. Agnoscant et lugeant istam miseriam: faciat eos beatos lugentes: qui eos esse semper miseros noluit. **Misericors dominus et iustus: et deus noster miseret.** Misericors et iustus et miseret. Misericors primus: quia inclinavit aurem suam mihi: et nesciebam propinquasse aurem dei mei ori meo: nisi per illos speciosos pedes excitarer ut inuocarem. Quis enim eum inuocauit: nisi quem ipse prior vocauit: Hinc ergo primus misericors. Iustus autem quia flagellat: et iterum miseret: quia recipit: Flagellat autem omnem filium quem recipit. Nec tamen mihi amarum debet esse quod flagellat: quoniam dulce quod recipit. Quomodo enim non flagellat: **Custodiens paruulos dominus: Quos grades querit heredes.** Quis enim est filius cui non det disciplinam pater eius: **Humiliatus sum et saluum me fecit.** Saluum me fecit: quia humiliatus sum. Non enim penalis sed salutaris dolor est: quem secundo medicus fecit. **Conuertere: inquit: anima mea in requiem tuam: quia dominus benefecit tibi.** Non meritis aut viribus tuis sed quoniam dominus benefecit tibi. **Quoniam exemit: inquit: animam meam a morte: Adhuc res est carissimum quod cum dixisset in requiem peruertendam animam: quoniam benefecit ei dominus: subiecit: Quoniam exemit animam meam de morte. Nonne in requiem peruerteret: quia exempta est a morte: Nonne magis in morte requies dici solet: Que tandem eius actio est cuius vita requies et mors inquietudo est: Talis ergo actio debet**

Alia lra. t libera.

Alia lra. t liberauit me.

Alia lra. t eripuit.

esse anime q̄ tendit ad quietē securitatēq̄: nō que augeat inquietū laborē. Quī exemit animā meā de morte: qui misertus ei⁹ dixit: Venite ad me oēs q̄ laboratis: et ego vos reficiā: tollite iugum meū sup vos: et discite a me: qz mitis sum et humilis corde: et inuenietis requiē animab⁹ vestris. Iugū em̄ meū suauē est: et sarcina mea leuis est. **N**ō itaq̄ et hūilis tanq̄ viā ch̄istū sequēs debet esse anime actio tendētis ad requiē: nō tamē pigra: et desidiōsa: vt cursum cōsumet: sicut scriptū est: In māsuetudine opera tua p̄fice. Etenim ne māsuetudo ad segniciē duceret: adiunctum est: opera tua p̄fice. Neq̄ em̄ sicut in ista vita somni req̄es nos reparat ad actionē: sed actio bona p̄ducit ad semp̄ vigilantē quietē. Ille aut̄ hec cuncta prestat: cūcta exhibet deus: de quo hic dicitur: Quī domin⁹ benefecit mihi: qm̄ exemit animā meā a morte. **O**culos meos a lachrymis: pedes meos a lapsu. Hec em̄ i spe completa: erga se cantat: quisquis hui⁹ carnis vinculū intelligit. Vere quippe dictum est: Humiliatus sum: et saluū me fecit. Sed et quia illud ap̄lus verū dicit: qm̄ spe salui facti sumus: et de morte quidē qd̄ exempti sumus: recte dicit iam esse completū: vt mortē intelligamus nō credentiū: de qualibus ait: Dimitte mortuos sepelire mortuos suos: et illud i superiori psalmo: Nō mortui laudabūt te domine: neq̄ omnes q̄ descendūt in infernū: sed nos qui viuim⁹ benedicimus dominū. Ex hac ergo morte potest recte intelligere hō fidelis: iā exemptā eē animā suā: corp⁹ q̄ ex infideli fidelis effecta est. Unde ip̄e saluator: Qui credit in me inquit: transitū facit a morte ad vitam. **L**etera vō spe completa sunt in eis: qui nōdū ex hac vita emigrauerūt. Nūc em̄ cuz lapsus nostros piculosisimos cogitamus: non cessant a lachrymis oculi. Tūc aut̄ eximit oculos nostros a lachrymis: quādo et pedes a lapsu: qz tūc null⁹ erit lapsus ambulantiū peduz: qm̄ infirme carnis nullū erit lubricū. **N**unc vō quīs firma sit vita nostra que ch̄istus est: tamē qz carnē nobis quā iubemur edomare substernim⁹: in ip̄o prozsus ope quo eam subditā castigamus: non in ea cadere magnū est: nō autez in ea labi quis potest: Quapropter: qz et in carne sumus: et in carne non sumus. In carne em̄ sumus eo vinculo: qd̄ nōdum solutū est: qd̄ dissolui et eē cum ch̄isto multomagis optimū. Nō aut̄

sumus in carne ex eo qd̄ sp̄itus primitias dedimus deo: si tamē possumus dicere: quā p̄uersatio n̄ra i celis ē: tanq̄ capite placeamus deo: pedibus autē tanq̄ extremis anime partib⁹ adhuc lubricū sentiamus. **A**udi quēadmodū ad sp̄em p̄tineat: qd̄ ita canitur velut iam sit effectum. Exemit inquit oculos meos a lachrymis: pedes meos a lapsu: et tamē nō ait: placeo. Sed: **P**lacebo in cōspectu domini: in regione viuorū. Satis ostēdens ab ea parte nōdum se placere in cōspectu dñi que est i regione mortuorū: id est in carne mortali. Qui em̄ in carne sunt: deo placere nō possunt. Unde qd̄ sequit⁹: et dicit idē ap̄stol⁹: Vos aut̄ non estis in carne: s̄m id dicit: qd̄ corpus quidē mortuū est p̄pter peccatum: sp̄it⁹ autē vita est p̄pter iusticiā: s̄m quem placebant dño: quia s̄m ip̄m in carne non erant. Quis autē placeat deo viuo in corpore mortuo: Sed quid ait: Si autē sp̄it⁹ eius qui suscitauit Iesuz ch̄istū a mortuis habitat in vobis: q̄ suscitauit Iesuz ch̄istū a mortuis viuificauit et mortalia corpora via p̄pter sp̄itū q̄ habitat i vobis. Tūc erim⁹ i regiōe viuorū ex omī parte: placentes in cōspectu domini: ex nulla ab eo pte pegrini. **Q**diu enī sumus in corpe pegrinamur a domino: et in quātum inde peregrinamur a dño: intantū non sumus in regiōe viuorū. **C**onfidim⁹ autē et bene arbitramur magis pegrinari a corpore: et imanere ad dominū. **E**t ideo ambim⁹: siue imanētes: siue pegrinantes placentes illi esse. **A**mbim⁹ quidez nūc: qz expectam⁹ adhuc redemptionē corporis nostri. **S**z cū absorpta fuerit mors i victoria: et corruptibile h̄ induerit incorruptionē: et mortale h̄ induerit immortalitē: tūc null⁹ erit fletus: qz null⁹ lapsus: et null⁹ lapsus: qz nulla corruptio. **E**t ideo iam nō ambim⁹ placere: sed oīno placebim⁹ in cōspectu domini in regione viuorū.

Explicit Tractatus de ps. CXIII.

Incipit Tractatus de ps. CXV.

Prefatio.

Nostissimū arbitror esse sanctitati vestre quod ait ap̄stolus. Non enim ē omnīū fides: et qd̄ maior esse solet infidelīū multitudo nō ignoratis: Quapropter qd̄ dicit: Nōne quis credidit auditui n̄ro: inter q̄s etiā illi numerant⁹: de quib⁹ dicit idē ap̄lus: Oēs sua querūt: non q̄ Iesu ch̄isti: Quos alio loco dicit: nō ex veritate: s̄ ex occasiōe p̄dicare verbū dei nō castē:

Alia Pa
t nō habet
t dño.

Almus
id nō et alio p̄re i finem
em̄ lenibū qd̄ in cor meo
rabo p̄dicabāt: vt scio nō
nō. Nam de via uerū p̄
deo sumus solū v̄tū
stom̄ amittare p̄mū.
se crederet que ip̄i fac
ca tamē p̄dicabāt que
coram saluarent. Nō em̄
p̄ter regulam fidei. Eū
ap̄lus dicit: Si quis vobis
p̄ter id qd̄ accepit: an
ch̄istū annūciat: qui annū
ciat ch̄istū veritē. **B**e
corū h̄ annūciat: s̄ nō castē: i
simplici et puro ex fide
op̄at. **E**t em̄ quippe cap
lentes: nō p̄tē calcei annūciat
in p̄re: saluare: in lingua
meo itaq̄ ap̄lus em̄ p̄. **I**llū
mōdū esse libere: oēs qu
nam: **E**ū nō occasiōe h̄
annūciat. **V**eritate quippe
em̄ non veritate: id est non
p̄tē loquit⁹ qd̄ nō crederet: ubi
sunt: sp̄itus h̄m̄ vobis: qz
m̄ dicit: **Q**ue dicit facit
vni facere noluit: dicit em̄
Unde: nō qz vilia nō crederet
Sunt aut̄ alij qui crederet nō
credunt vt p̄grica v̄tū
fuit: quīs taliter: h̄m̄
erogare noluit: auct⁹ nō
nōq̄ et p̄gr: **E**t alij em̄ h̄
qz multi ex p̄ceptū v̄tū
in cum: sed nō cum cōtē
kerētur de p̄magis: sed em̄
atq̄ reproban sunt. **S**icut
dicere: **A**ntauerūt em̄ gl̄
q̄ dicit. **E**t ergo et illi qui verū
tur nō crederet: et illi qui verū
nō loquitur: merito reproba
uus vere dicit⁹: **F**ideliē: m̄
Luce lenē bene: quoniam in
lis fuit: h̄m̄ multa te cōtē
gandū dñi n̄. **L**uce itaq̄
tē credat loquit⁹: nec cū cred
del sic erogari v̄tū non habe
habet nō erogādo nō habeat
m̄ ē: **Q**ui habet dabit ei: sic
nō habet auferet ab eo. **D**icit
nō camā: **A**lleluia. **I**dē
mōdo sacrificiū laudis a quo
ē: **S**icut i gaudū domus: cred